

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ

Розділ 1. Основи психології.

Розділ 2. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія

підготовки бакалавра
спеціальності

014.07 Середня освіта. (Географія)

014 Середня освіта (Математика)

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійної програми –

Середня освіта. Географія. Економіка

Середня освіта. Математика

Середня освіта. Українська мова та література. Світова література

Луцьк – 2021

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Психологія»

підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта. (Географія); 014 Середня освіта (Математика); 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

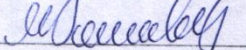
За освітньо-професійною програмою

Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Українська мова та література. Світова література.

Розробник: Кордунова Н. О., доцент, кандидат психологічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри: 

Гошовський Я. О.

© Кордунова Н. О., 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус навчальної дисципліни складається з двох розділів:

Розділ 1. Основи психології.

Розділ 2. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія.

РОЗДІЛ І. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

Складається з двох змістовних модулів:

1. Особистість у соціальному оточенні.
2. Людина як суб'єкт пізнання.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Денна форма навчання м/с	Підготовки бакалавра Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, 014.07 середня освіта (Географія); 014 середня освіта (Математика); 014.01 Українська мова і література. За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Українська мова та література. Світова література.	Нормативна
		Рік навчання __1__
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Семестр_1-ий __
		Лекції 12 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 6 год.
		Лабораторні 0 год.
		Індивідуальні __0__ год.
		Самостійна робота 32 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

ППП – Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент

Контактна інформація – 0506788227; Natalia300619701@gmail.com

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс «Основи психології» надає можливість студентам оволодіти системою знань щодо закономірностей існування та розвитку психічної реальності, осмисленні найбільш ефективних методів психологічного пізнання та впливу на особистість, що є важливим елементом підготовки до професійної діяльності майбутнього фахівця. Основу базових знань даної дисципліни складають теоретичні та експериментальні дослідження, що виявляють найбільш загальні психологічні закономірності, теоретичні принципи і методи психології, основні поняття та категоріальний апарат.

2. Пререквізити: вивчення дисципліни «Основи психології» ґрунтується на знаннях про загальні закономірності, механізми функціонування психіки людини.

Постреквізити: здатність застосовувати сучасні, освітні, інформаційні технології у майбутній професійній діяльності; знати аспекти ділового спілкування; міжособистісні стосунки; здійснювати аналітику конфліктів, володіти психологічними методами їх розв'язання.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - надання студентам систематизованих знань з основ психології, вивчення основних методологічних та теоретичних засад, методів дослідження психологічних явищ, формування професійної свідомості та самосвідомості. Психологія дає знання, необхідні для пізнання студентами своїх індивідуальних властивостей, що в свою чергу, допомагає вирішувати проблему самовиховання і становлення світогляду майбутнього вчителя.

Завдання вивчення курсу

Завдання навчальної дисципліни – формування уявлень про природу психічного і методи його вивчення; ознайомлення з теоретичними парадигмами в психології, фундаментальними психологічними категоріями і принципами; формування базових теоретичних знань і практичних навичок в галузі основ психології, необхідних для педагогічної діяльності, пов'язаної з розумінням індивідуальних відмінностей особистості .

У результаті вивчення курсу студенти повинні *знати*:

- предмет і завдання психології;
- сутність і специфіку психічної реальності;
- рівні розвитку і форми прояву психіки;
- зміст, психологічні механізми і умови становлення розвитку свідомості та самосвідомості людини;
- зміст, основні характеристики та умови розвитку когнітивної, регулятивної афективної сфери особистості;
- індивідуально-типологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності) та можливості впливу на їхній розвиток;
- зміст, структуру, види діяльності та поведінки як психологічних феноменів.

Уміти:

- організовувати дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології;
- застосовувати адекватні методи дослідження психіки;
- проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів;
- пояснювати психологічний зміст та механізми становлення розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ);
- застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості.

4. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути компетенцій:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на науковому рівні.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахових:

- ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- ФК 2. Здатність до аналізу та розуміння сучасних уявлень про принципи державної політики у сфері освіти.
- ФК3. Здатність застосовувати сучасні освітні, реабілітаційні, інформаційні технології.
- ФК 5. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу.
- ФК 6. Здатність проектувати індивідуальні маршрути розвитку, освіти, соціальної адаптації та інтеграції осіб в закладах освіти.
- ФК7. Розвинуте вміння організовувати та надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в конфліктній ситуації.
- ФК8. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.
- ФК9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ФК10. Навички міжособистісної взаємодії та роботи в команді у процесі професійної діяльності.
- ФК11. Здатність професійно викладати фахові дисципліни.
- ФК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
- ФК13. Уміння здійснювати превенцію, психологічний супровід та надання кваліфікованої допомоги особам з групи ризику.
- ФК14. Навички розроблення концептуальних рішень з планування фахової діяльності.
- ФК15. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Конс .	Сам. роб.	Форма контролю/ Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Особистість у соціальному оточенні							
Тема 1. Психологія як наука: структура, предмет, завдання, методи	5	1			1	3	Т; ДС
Тема 2. Розвиток психіки і свідомості. Мозок і психіка. Стани свідомості	7	2	1		1	3	3б РМГ
Тема 3. Особистість, її індивідуальний розвиток і відмінності	6	1	1		1	3	3б Т;РЗ/К
Тема 4 Психологія спілкування. Структура. Функції. Види. Засоби. Стилi	6	1	1		1	3	4б ДС; Т; Р
Тема 5 Психологічний аналіз діяльності людини: знання, уміння, навички та звички	6	1			1	4	ДС; ІРС
Разом за модулем 1	30	6	3		5	16	10 балів
Змістовий модуль 2. Людина як суб'єкт пізнання							
Тема 6. Пізнавальні процеси (Відчуття. Сприймання. Пам'ять)	5	1			1	3	ДС; Р
Тема 7. Вищі пізнавальні процеси (Мислення. Уява. Мовлення)	6	1	1		1	3	3 б. ДС; ІРС
Тема 8. Емоційно-вольові процеси (Емоції і почуття. Воля)	6	1	1		1	3	3б ДС; Р

Тема 9. Індивідуально- психологічні особливості особистості. Характер. Темперамент. Здібності.	6	1	1		1	3	46 ДС
Тема 10. Психологія міжособистісних стосунків. Поняття конфлікту. Структура, види, стилі поведінки.	7	2			1	4	КР
Разом за модулем 2	30	6	3		5	16	10
Модульна контрольна робота №1							30 балів
Усього годин/балів:	60	12	6	-	10	32	50 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Психологія як наука і практика.	2
2	Психологія та її місце в системі наук про людину.	2
3	Психіка людини як предмет наукового вивчення.	2
4	Співвідношення психічних і фізіологічних процесів та явищ.	1
5	Загальні властивості відчуттів.	1

6	Теорії мислення	2
7	Уява і творчість	1
8	Спосіб життя та його вплив на особистість.	2
9	Особистість у практичній психології.	2
10	Індивідуально-типологічні особливості людини	2
11	Психофізіологічні властивості особистості.	1
12	Спілкування в соціальних групах.	2
13	Психологічні способи впливу в процесі спілкування.	2
14	Психологічні характеристики малих груп.	2
15	Нормативна поведінка в групі.	2
16	Конфліктні ситуації та шляхи їх розв'язання.	2
17	Увага та емоційно-вольові процеси.	2
18	Здібності. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови.	2
Усього		32 год.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

Студент зобов'язаний відвідувати практичні та лабораторні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацьовувати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу, підібрати психодіагностичні методики для проведення дослідження.

Студент повинен отримати бали під час практичних занять (вахуються бали за групову та індивідуальну роботу, виступи, дискусії, реферати та ін.), якщо він присутній або у час відведений для відпрацювання і консультацій.

Політика щодо академічної доброчесності.

Студент повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Усі заняття студенти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо студент має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати індивідуальні заняття (реферати, конспекти).

У. Підсумковий контроль

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування (20 балів).

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування. Модульний зріз передбачає 30 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати за одну модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

З навчальної дисципліни «Психологія» передбачено екзамен (другий семестр). Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з модулів: бали, які отримує студент за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи (40 балів-перший семестр- 20 балів, другий семестр-20 балів). МКР оцінюється максимальною кількістю 60 балів (МКР№1-30 балів, МКР№2-30

балів). Якщо студент хоче покращити результат або отримав недостатньо балів, то він складає іспит, який оцінюється від 0 до 60 балів.

VI. Підсумковий контроль

На іспит виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань. Іспит проводиться в усній формі і включає три питання: 1 питання теоретичне передбачає ґрунтовний аналіз окресленої проблеми, 2 – питання прикладне передбачає використання теоретичних знань під час вирішення практичних задач, третє питання творче – вимагає креативного підходу у вирішення складної ситуації.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Варій М. Й. Психологія особистості : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
2. Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Либідь, 2015. 464 с.

3. Кириленко Т. С. Психологія : емоційна сфера особистості : Навч. посіб. Київ : Либідь, 2007. 256 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія : Навч. посіб. Київ : Центр учб. літератури, 2014. 272 с.
5. Основи психології : Навч. посібник / А. І. Веракіс, Ю. І. Завалевський, К. М. Левківський. Харків – Київ : Либідь, 2005. 416 с.
6. Основи психології : підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ : Либідь, 2002. 632 с.
7. Потапчук Л. В., Кордунова Н. О. Основи психології : методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 55с.
8. Русинка І. І. Психологія : Навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 367 с.
9. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія : Підручник. Київ : Либідь, 2005. 464 с.
10. Цимбалюк І. М. Психологія. Київ : Професіонал, 2004. 214 с.

Інтернет-ресурси :

www.psi.webzone.ru – психологічний словник

www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України

www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури

www.ncsxo.org.ua – електронна енциклопедія психології

www.osvita.org.ua – освітній сайт

<http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека

<http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ II. ВІКОВА, ПЕДАГОГІЧНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Складається з двох змістовних модулів:

1. Загальні засади вікової психології.
2. Загальні основи педагогічної та спеціальної психології.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Денна форма навчання м/с	Підготовки бакалавра Галузь знань	Нормативна
	01 Освіта/Педагогіка, 014.07 середня освіта (Географія); 014 середня освіта (Математика); 014.01 Українська мова і література.	Рік навчання __1__
Кількість годин/кредитів 120/ 4		Семестр _ 2-ий __
		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Лабораторні __0__ год.
		Індивідуальні __0__ год.
		Самостійна робота 32 год.
		Консультації 10 год.
ІНДЗ: немає	Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Українська мова та література. Світова	Форма контролю: екзамен

	література.	
--	-------------	--

II. Інформація про викладача

ППП – Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент

Контактна інформація – 0506788227; Natalia300619701@gmail.com

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія» спрямована на вивчення і розуміння студентами вікової мінливості та специфіки психічного розвитку та становлення особистості на різних етапах онтогенезу (філо-, історіо-, соціогенезу). Розуміти механізми і закономірності навчального і виховного впливу на особистість та формувати у майбутніх фахівців знання необхідні для роботи з дітьми із особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі.

2. Пререквізити вивчення дисципліни «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія» базується на дициплінах загального та професійного циклів підготовки. Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни «Основи психології».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни є важливим напрямком підготовки майбутніх спеціалістів у сфері професійної діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування у студентів фундаментальних уявлень та знань про вікові, психолого-педагогічні особливості особистості в системі освіти. Організація й надання в ході освітнього процесу педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

Завдання вивчення курсу

Завдання навчальної дисципліни - навчити студентів оволодіти такими базовими поняттями вікової психології як вікова мінливість, онто- й філогенез, соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, психічні новоутворення вікового періоду, сензитивні періоди, нормативні вікові кризи, зони актуального й перспективного розвитку, а також основними віковими особливостями людини (психофізичними, когнітивними, сенсорно-перцептивними, емоційно-вольовими, конотативними та ін.) на кожному етапі її онтогенетичного становлення. Особливості, організації навчально-виховного процесу, місце і роль вчителя у ньому; узагальнити знання про дітей з особливими потребами й розкрити основні підходи до їх корекції та реабілітації.

У результаті вивчення курсу студенти повинні *знати*:

- теоретичні підходи до онтогенезу психіки людини;
- основні закономірності вікових змін психіки людини;
- психологічні особливості новонароджених, немовлят, дітей, підлітків, юнацтва, дорослих та людей літнього віку;
- суть вікових криз особистості та шляхи їхнього подолання;
- центральні психологічні новоутворення кожного вікового періоду;
- специфіку діагностичної та корекційної роботи з особами різного віку.

Уміти:

- працювати з науковою та навчально-методичною літературою;

- вступати у наукові дискусії щодо вікової мінливості психіки людини та специфіки перебігу її онто - й соціогенезу;
- розрізняти вікові та індивідуальні особливості психіки;
- надавати практичні рекомендації щодо подолання вікових криз особистості з урахуванням вікових відмінностей психіки;
- добирати психологічні методи та методики дослідження, враховуючи вік досліджуваного.

4. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути компетенцій:

Загальних:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 6. Здатність працювати в команді.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на науковому рівні.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності.
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахових:

- ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- ФК 2. Здатність до аналізу та розуміння сучасних уявлень про принципи державної політики у сфері освіти.
- ФК3. Здатність застосовувати сучасні освітні, реабілітаційні, інформаційні технології.
- ФК 5. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу.
- ФК 6. Здатність проектувати індивідуальні маршрути розвитку, освіти, соціальної адаптації та інтеграції осіб в закладах освіти.
- ФК7. Розвинуте вміння організовувати та надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в конфліктній ситуації.
- ФК8. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.

ФК9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ФК10. Навички міжособистісної взаємодії та роботи в команді у процесі професійної діяльності.

ФК11. Здатність професійно викладати фахові дисципліни.

ФК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

ФК13. Уміння здійснювати превенцію, психологічний супровід та надання кваліфікованої допомоги особам з групи ризику.

ФК14. Навички розроблення концептуальних рішень з планування фахової діяльності.

ФК15. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

У ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути компетенцій:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на науковому рівні.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахових:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 2. Здатність до аналізу та розуміння сучасних уявлень про принципи державної політики у сфері освіти.

ФК3. Здатність застосовувати сучасні освітні, реабілітаційні, інформаційні технології.

ФК 5. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу.

ФК 6. Здатність проектувати індивідуальні маршрути розвитку, освіти, соціальної адаптації та інтеграції осіб в закладах освіти.

ФК7. Розвинуте вміння організовувати та надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в конфліктній ситуації.

ФК8. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.

ФК9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ФК10. Навички міжособистісної взаємодії та роботи в команді у процесі професійної діяльності.

ФК11. Здатність професійно викладати фахові дисципліни.

ФК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

ФК13. Уміння здійснювати превенцію, психологічний супровід та надання кваліфікованої допомоги особам з групи ризику.

ФК14. Навички розроблення концептуальних рішень з планування фахової діяльності.

ФК15. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Консулт.	Сам. роб.	Форма контролю/ Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні засади вікової психології							
Тема 1. Вікова психологія як галузь психологічної науки: предмет, структура, завдання, методи	5	1			1	3	ДБ
Тема 2. Вікова періодизація життєвого шляху людини	5	1			1	3	ДС
Тема 3. Загальна характеристика розвитку психіки в онтогенезі	5	1			1	3	ДС
Тема 4. Психологія дитинства	5	1	1			3	3б ДБ
Тема 5. Загальна характеристика розвитку дитини в шкільний період	5	1	1		1	2	3б ДС
Тема 6. Психологія дорослості	5	1	1		1	2	4б РМГ
Разом за модулем 1	30	6	3		5	16	10

							балів
Змістовий модуль 2. Загальні основи педагогічної та спеціальної психології							
Тема 7. Психологія навчання і виховання: предмет, завдання, структура	8	2			2	4	Т ; ДС
Тема 8. Психологія педагогічної діяльності. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності	7	1	1		1	4	36 ДС
Тема 9. Теоретико-методологічні основи спеціальної психології	8	2	1		1	4	36 РМГ
Тема 10. Психологічні особливості інклюзії в освіті. Інклюзія, інтеграція та інклюзивна школа як модель соціального устрою	7	1	1		1	4	46 ДС
Модульна контрольна робота №2							30 балів
Разом за модулем 2	30	6	3		5	16	10 балів
Усього годин/балів :	60	12	6		10	32	50 балів
Екзамен (за 1 та 2 навчальні семестри)	120	24	12		20	64	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кільк. годин
1	Проблеми психічного розвитку і становлення особистості	2
2	Психічний і особистісний розвиток дитини до вступу в школу	2
3	Психічний і особистісний розвиток молодшого школяра	2
4	Проблема підліткового віку у життєвому циклі людини	2

5	Психологічний та особистісний розвиток старшокласника	2
6	Основні ознаки періоду зрілості	2
7	Особистість вчителя в системі освіти і виховання	2
8	Психологічна характеристика методів педагогічного впливу	2
9	Проблема реалізації диференційованого підходу в навчанні	2
10	Загальні психолого-педагогічні аспекти інклюзії в освіті	2
11	Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини	3
12	Особливості розвитку, навчання при порушеннях слуху та зору	3
13	Особливості навчання особистості при порушенні інтелекту, ЗПР	3
14	Особливості навчання дітей при вадах мовлення	3
	Усього годин:	32

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

Студент зобов'язаний відвідувати практичні та лабораторні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацьовувати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу, підібрати психодіагностичні методики для проведення дослідження.

Студент повинен отримати бали під час практичних занять (ваховуються бали за групову та індивідуальну роботу, виступи, дискусії, реферати та ін.), якщо він присутній або у час відведений для відпрацювання і консультацій.

Політика щодо академічної доброчесності:

Студент повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Усі заняття студенти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо студент має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати індивідуальні заняття (реферати, конспекти).

V. Підсумковий контроль

З навчальної дисципліни «Психологія» передбачено екзамен (другий семестр). Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з модулів: бали, які отримує студент за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи (40 балів-перший семестр- 20 балів, другий семестр-20 балів). МКР оцінюється максимальною кількістю 60 балів (МКР№1-30 балів, МКР№2-30 балів). Якщо студент хоче покращити результат або отримав недостатньо балів, то він складає іспит, який оцінюється від 0 до 60 балів.

VI. Підсумковий контроль

На екзамен виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань. Екзамен проводиться в усній формі і включає три питання: 1 питання теоретичне передбачає ґрунтовний аналіз окресленої проблеми, 2 – питання прикладне передбачає використання теоретичних знань під час вирішення практичних задач, третє питання творче – вимагає креативного підходу у вирішення складної ситуації.

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування (20 балів).

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування. Модульний зріз передбачає 30 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати за одну модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – екзамен (другий семестр). Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного (20 балів) й модульного контролю (30 балів). Завдання із цих видів контролю оцінюється від 0 до 50 балів включно (перший семестр-50 балів, другий семестр-50 балів).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття про психологію як науку. Галузі психологічної науки.
2. Методи науково-психологічного дослідження.
3. Методи психології та організація психологічного дослідження.
4. Місце психології в системі наук.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Мозок і психіка.
8. Психіка і свідомість.
9. Свідомість та її структура.
10. Основні етапи розвитку психіки та форм поведінки у тваринному світі.
11. Поняття про відчуття. Характеристика окремих видів відчуттів.
12. Розвиток уявлень про природу відчуттів.
13. Види відчуттів та їх характеристика.
14. Класифікація відчуттів.
15. Поняття про сприймання. Види сприймань.
16. Класифікація сприймання. Сприймання простору, часу і руху.
17. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті.
18. Основні процеси пам'яті.
19. Індивідуальні відмінності пам'яті та методи дослідження пам'яті.
20. Поняття про мислення. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.

21. Мислення як діяльність.
22. Мислительні операції як основні механізми мислення.
23. Форми та види мислення.
24. Індивідуальні особливості мислення.
25. Поняття про уяву.
26. Характеристика основних видів уяви.
27. Індивідуальні особливості уяви.
28. Поняття про діяльність.
29. Види діяльності та їх характеристика.
30. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
31. Поняття про волю.
32. Вольові якості особистості.
33. Розвиток волі в онтогенезі.
34. Поняття про емоції та почуття.
35. Класифікація емоцій та почуттів.
36. Форми переживання почуттів: афекти, стреси, настрої, фрустрація.
37. Вищі почуття, їх характеристика.
38. Поняття про темперамент.
39. Характеристика основних типів темпераменту.
40. Темперамент і проблеми виховання.
41. Загальне поняття про характер. Структура характеру.
42. Формування характеру в різні вікові періоди.
43. Поняття про здібності.
44. Види здібностей та їх розвиток.
45. Поняття особистості в психології. Структура особистості.
46. Структура свідомості.
47. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
48. Періодизація психічного розвитку.
49. Спрямованість особистості.
50. Поняття про групи та колективи.
51. Поняття спілкування та комунікації.
52. Засоби та види спілкування.
53. Рівні спілкування.
54. Поняття про конфлікт.
55. Види конфліктів.
56. Місце вікової психології в системі психологічної науки.

57. Спеціальна психологія та її галузі.
58. Співвідношення між віковою психологією та іншими галузями психології.
59. Поняття про вік людини; різновиди віку.
60. Періодизація психічного розвитку людини.
61. Методи вікової психології.
62. Педагогічна психологія та її галузі.
63. Методи педагогічної психології.
64. Педагогічна діяльність: характеристика та зміст. Особливості проведення спостереження, експерименту, опитування та тестування з особами різного віку.
65. Питання онтогенезу психіки людини.
66. Основні умови психічного розвитку людини.
67. Сучасна періодизація психічного розвитку людини.
68. Етапи розвитку дитини у пренатальному стані.
69. Центральне психологічне новоутворення періоду новонародженого.
70. Криза народження та її характеристика.
71. Криза першого року життя: симптоми, шляхи подолання.
72. Центральні психологічні новоутворення немовлячого періоду.
73. Особливості пізнавальної сфери у ранньому дитинстві: сприймання, пам'ять, уява, увага.
74. Мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві. Егоцентричне мовлення. Білінгвізм.
75. Страхі та тривоги у ранньому дитинстві; їхні причини та різновиди.
76. Становлення Я-концепції у ранньому дитинстві.
77. Криза третього року життя: симптоми, шляхи подолання.
78. Страхі та тривоги у пізньому дитинстві.
79. Взаємини з батьками і ровесниками у пізньому дитинстві.

80. Дитяча дружба: стадії розвитку, функції. Модель Р. Селмана.
81. Розвиток Я-концепції у пізньому дитинстві.
82. Криза сьомого року життя: симптоми, шляхи подолання.
83. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
84. Загальні тенденції формування особистості підлітків.
85. Криза підліткового періоду: симптоми, шляхи подолання.
86. Становлення Я-концепції в юнацькому віці.
87. Криза юнацького віку: симптоми, шляхи подолання.
88. Центральне психологічне новоутворення юнацького віку.
89. Кризи віку дорослості.
90. Криза пізньої дорослості.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Айсмонтас Б. Б. Педагогическая психология : схемы и тесты. Москва : Образование, 2004. 208 с.
2. Гошовська Д. Т. Психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу [навч.-метод. посіб.]. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі українки, 2012. 220 с.

3. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : [Навчальний посібник]. Суми : ВТД «Універсальна книга», 2008. 302 с.
4. Кордунова Н. О. , Савчук О. І. психолого-педагогічний практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 88 с.
5. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-е вид. : Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 128 с.
6. Крайг Г., Бокум Д. Психология развития. Санкт-Петербург : Питер, 2004. 620 с.
7. Миллер С. Психология развития: методы исследования. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 464 с.
8. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество. Москва : Издательский центр «Академия», 2014. 456 с.
9. Павелків Р. В, Цигипало О. П. Дитяча психологія. Київ : Академвидав, 2008. 432 с.
10. Потапчук Л. В., Кордунова Н. О. Вікова, педагогічна та спеціальна психологія : метод. рек. до практичних занять. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 48 с.
11. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / Под ред. А. А. Реана. Санкт-Петербург : «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. 416 с.
12. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: метод. посіб. / Укл. : А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. Львів : Колесо, 2008. 144 с.
13. Савчин М. В. Василенко Л. П. Вікова психологія. Київ : Академвидав, 2011. 384 с.
14. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Паська О. В. Вікова психологія: Навч.посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 376 с.

15. Степанов О. М. Педагогічна психологія: Навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 416 с.
16. Стюарт-Гамільтон Я. Психологія старення. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 368 с.
17. Хухлаева О. В. Психологія розвитку : молодість, зрілість, старість. Москва : «Академія», 2006. 402 с.

Додаткова:

1. Бочелюк В. Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Вікова та педагогічна психологія [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2019. 416 с.
3. Кияновский А. И. Справочник по педагогической психологии. Херсон, 2016. 216 с.
4. Кордунова Н. О. Геронтопсихологія: матеріали для проведення психодіагностичного дослідження з людьми похилого віку. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т. ім. Лесі Українки, 2013. 140 с.
5. Кордунова Н. О. Розвиток духовності учнів старшого шкільного віку у процесі спілкування [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-друк, 2015. 264 с.
6. Кутішенко В. П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія : Практикум : Навч. посіб. Київ : Каравела, 2009. 449 с.
7. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія : Практикум : Навч. посіб. Київ : Каравела, 2009. 224 с.
8. Туріщева Л. В. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 111 с. Туріщева Л. В. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 111 с.
9. Туріщева Л. В. Увага! Особливі діти. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 128 с.

Інтернет-ресурси :

www.psi.webzone.ru – психологічний словник

www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України

www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури

www.ncsxo.org.ua – електронна енциклопедія психології

www.osvita.org.ua – освітній сайт

<http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека

<http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)